

ARHITEKTURA Godišnja izložba ostvarenja hrvatskih arhitekata u Zadru

KONCERT Hrvatski komorni orkestar Uspješna varaždinska večer

Osobito glazbenom doživljaju pridonio i nastup Dječjega ženskog zbora Zvezdice

Ratko ČANGALLOVIĆ

U povodu 800. obljetnice proglašenja Varaždina slobodnim kraljevskim gradom, u sklopu programa »Iz varaždinske ostavštine« u nedjelju je nastupio Hrvatski komorni orkestar i Dječji ženski zbor Zvezdice u Velikoj koncertnoj dvorani varaždinskoga HNK. Pod ravnanjem maestra Ivana Skendera Hrvatski komorni orkestar izveo je najprije Simfoniju u c-duru češkog skladatelja Johana Baptistu Vanhala. Zanimljivo je da je spomenuto djelo nastalo upravo u Varaždinu jer je Vanhal proveo nekoliko godina na imanjima grofa Erdödyja u Madžarskoj i Hrvatskoj i bio vrlo plodan skladatelj. Napisao je oko 130 simfonija od kojih je 50 tiskano. U djelu impresivno izvedenom osjeća se dah romantike i tragovi češke narodne glazbe.

Bobiceva Sinfonietta

Slušali smo zatim Sinfoniettu varaždinskoga skladatelja Davora Bobića, djelo vedro, optimistično, zanimljiva sadržaja. Skladba je moderno pisana s ritmičkom, melodičkom i harmonijskom osebnosti koje nas tjeraju da s nestrpljenjem čekamo daljnje oblikovanje tema što ih je izvodio korektno HKO s maestrom Skenderom. U pauzi koncerta posjetitelji su imali rijetku prigodu razgledati izložbu pisama korespondencije obitelji Bombelles i ministra vanjskih poslova Austro-Ugarske Metternicha za koju je pisma, program i ideju dao Andelko Ramušćak, osnivač i voditelj HKO-a. Ta je izložba je dio proslave 20 obljetnice

osnutka i kontinuiranog djelovanja HKO-a jer će isti koncert s izložbom biti upriličen u Beču, u dvorani Alte Rathaus. O izloženoj prepisci plemićke obitelji Bombelles ministra Metternicha pa čak i pisma cara Franje Josipa u razdoblju od 1824. do 1850. godine govorio je predsjednik Paneuropske unije Hrvatske Pavo Baresić. Ukratko, veza i kontakt s varaždinskom regijom i obitelji Bombelles počinju od 1852. godine kada je Marc Bombelles oženio kćerku jedinicu grofa Franje Draškovića Tračkoškanskoga.

Misa apostolica

U drugom, rekao bih, središnjem dijelu koncertne večeri slušali smo vrlo zanimljivu Misu apostolicu za dječji zbor, soliste i orkestar Geralda Wirtha. Uz Hrvatski komorni orkestar sudjelovao je i Dječji ženski zbor Zvezdice u izvedbi središnjeg i najvažnijeg liturgijskog čina kršćanskog bogoslužja sa sopranisticama, solisticama Tanjom Ruždjak i Marijom Buzdovačić. Skladatelj je bez uvodnog orkestralnog dijela uveo oba ansambla u izvedbu ordinarija Mise koji su efektan zvučali, osim završnog dijela Agnus Dei koji je djelovao kao nedovršen. No, to nije umanjilo efekt nastupa oba ansambla koje je suvereno vodio maestro Ivan Skender pa su uz akamacije slušatelja izveli kao dodatak vrlo atraktivnu Trič trač polku J. Straussa, posebno vokalno aranžiranu za Bečke dječake. Dječji ženski zbor Zvezdice sjajno je uvijek bio Zdravko Šljivac i tako pridonio uspjehu koncertne večeri.

Sve je više dobrih obiteljskih kuća: Vinkendica na Čiovu Darinke Kuzmanić

Vrijedna višestambena arhitektura: Mini naselje u Markuševcu Hrvoja Njirića

Najbolje ostvarenje u prošloj godini: Pastoralni centar »Aula pape Ivana Pavla II« na Trsatu Randića i Turata

Vrhunci domaće arhitekture okruženi niskim prosjekom

Zadarska izložba pokazuje glavnu slabost domaće arhitektonske scene, a to je niska razina arhitektonskog prosjeka, u kojoj se lako ističu najbolja ostvarenja

Barbara MATEJČIĆ

Godišnja izložba ostvarenja hrvatskih arhitekata odlična je, a zapravo i jedina prilika da se na jednom mjestu vidi što se u Hrvatskoj radi. Ta je izložba Udruženja hrvatskih arhitekata neselektivna, što znači da se izlaže sve što arhitekti prijavu, a ove su se godine u Zadru, gdje je izložba »premištena« iz Zagreba, predstavili s osamdesetak ostvarenja ostvarenih u protekloj godini. Tih osamdesetak realizacija nije, dakako, sve što se u Hrvatskoj u godinu dana izvede, produkcija bi mogla biti i oko tri puta veća, ali nudi dobar pregled. Ove je godine bilo i nešto manje prijavljenih radova nego dosadašnjih godina jer je vremenski razmak uzet u razmatranje od početka 2008. godine do rujna 2008., što je diktirao rok za predlaganje za europsku nagradu u arhitekturi Mies van der Rohe, koje se pak biraju na temelju Godišnje izložbe ostvarenja.

Tako se na izložbi postavljenoj u zadarskoj Gradskoj loži nije našla ni jedna od novogradnih sportskih dvorana. Kada se dvoranama pridruži nova Sveučilišna knjižnica u Splitu i Muzej suvremene umjetnosti, koji bi napokon trebao biti zgotovljen ove godine, sljedeće bi godine borba za nagrade UHA-e mogla biti vrlo neizvjesna i zanimljiva.

Najviše obiteljskih kuća

No, ono što posjetitelju ovogodišnje izložbe odmah upada u oči, jest da je najviše prijavljenih radova u kategoriji stambene arhitekture, točnije obiteljskih kuća. I tu ima dosta kvalitetnih rješenja, od četiri obiteljske kuće studija 3LHD u Zagrebu i okolici, od kojih je jedna, Kuća J2, i nagradena »Dragom Galićem« za najuspješnije ostvarenje na

Nagrada za stambenu arhitekturu: Obiteljska kuća J2 u Zagrebu studija 3LHD

JAVNI PROSTORI
Mediterranski trg u Opuzenu

U kategoriji arhitektonskog oblikovanja i unutrašnjeg uređenja nije bilo baš puno radova koji su se isticali pa je žiri za nagradu »Bernardo Bernardi«, koja se dodjeljuje za to područje, predložio dva uređenja javnih prostora: Trg kralja Tomislava u Opuzenu Nenada Fabijanića i kvalitetnu rekonstrukciju i izgradnju komunalne infrastrukture i partere Ulice Carera u Rovinju Silvije Laković i Tatjane Liktar. Nagrada je pripala Nenadu Fabijaniću, za koga je žiri ocijenio da je »uz minimalno korištenje arhitektonske dramaturgije, ostvario pravu javnu pozornicu kakvom mediteranski trg mora biti.«

Nagrada za oblikovanje: Trg kralja Tomislava u Opuzenu Nenada Fabijanića

U Gradskoj loži je predstavljeno osamdesetak arhitektonskih radova iz 2008. godine

poslovna zgrada Relja u Zadru arhitekta Igora Pedišića.

Ta zgrada, uz Hrčićevu dvoranu i Bašičevu višestambenu zgradu na samoj obali Zadra - da spomenemo samo neke od novijih primjera - pozicionira Zadar visoko na arhitektonskoj karti Hrvatske, stoga je dobara odluka UHA-e da se Godišnja izložba iz Zagreba ove godine premjesti u taj grad.

Nakon što se obide izložba (a korisna je napomena da se Gradska loža u staroj dalmatinskoj tradiciji dvostrano radnog vremena zatvara između 12 i 17 sati), putnicima namjernicima tako ostaje prilika da u živo pogledaju neke od značajni-

jih realizacija suvremene domaće arhitekture.

Na izložbi najbolje od domaće arhitekture

Kondža kaže da je na izložbi 99 posto onoga što je vrijedno u domaćoj prošlogodišnjoj arhitektonskoj produkciji i s tim se lako složiti. A realizacije koje su među tima najvrednije, ocjenjuje izuzetno visokom kvalitetom i smatra ih ravnopravnima vrhu europske arhitekture. No, podsjeća i na glavnu slabost domaće arhitektonske scene, a to je niska razina arhitektonskog prosjeka, što pokazuje i zadarska izložba. Kondža također ističe jaku konkurenciju u kategoriji stambene arhitekture, ali smatra da nije zanemariva ni ona u kategoriji za glavnu nagradu »Viktor Kovačić«, koja se dodjeljuje najboljem ostvarenjem u protekloj godini.

Ove su je godini očekivano i zasluženo dobili Saša Randić i Idis Turato za Pastoralni centar »Aula pape Ivana Pavla II« na Trsatu u Rijeci. U tom se prostoru umirujućeg ozračja i monolitnog izgleda, o čemu smo već pisali, odvijaju razne hodočasničke aktivnosti, a za njegovu realizaciju treba pohvaliti i naručitelje, franjeve, koji su prihvatili takvo, apstrahirano rješenje.

Sumirajući izložbu godišnjih ostvarenja, Nenad Kondža kaže da se osjeća širina scene, na kojoj sudjeluju mnogi mladi arhitekti, ali i doajeni domaće arhitekture. Najveću zaslugu za otvaranje prostora novim autorima Kondža pripisuje programu POS-a, koji je brojnim natjecajima omogućio neafirmiranim arhitektima da dobiju priliku raditi, ali i žiriranjima Salona arhitekture koje su obavljali inozemni stručnjaci, čime je s distance i meritorno procjenjivana kakvoća hrvatske arhitekture.

PROJEKTI Knjiga »Organizacijski razvoj i strateško planiranje u kulturi: Grad Zagreb«

Politika van, a kultura naprijed

Strategija kulturnoga razvoja trebala bi biti dovršena do 2020. godine, a pozvani su i građani da se uključe sa svojim prijedlozima

ZAGREB - Kako dobro rasporediti proračunski novac, kako pravednije rasporediti glazbeni kolač i kako unaprijediti glazbeni život te kako poboljšati noćni život na Gornjem gradu - samo su neka od pitanja na koja bi odgovore trebala ponuditi Strategija kulturnoga razvoja u gradu Zagrebu, dokument na kojemu će raditi Gradski ured za kulturu, obrazovanje i sport do 2020. godine.

Neke od ideja i rješenja kako unaprijediti kulturni razvoj Zagreba dani su već i u knjizi »Organizacijski razvoj i strateško planiranje u kulturi: Grad Zagreb« urednika Sanjina Dragojevića i Tihomira Žiljaka i skupine autora, predstavljenoj u utorku u Pučkome otvorenom učilištu, koje je knjigu i objavilo.

»Nijedan europski grad se ne može pohvaliti izdavanjem za kulturu od sedam i pol posto u vrlo su rijetki europski gradovi s gotovo 37 institucija u svome vlasništvu. To je temelj da se napravi jedan ozbiljni strateški plan do 2020. godine. Oko te strategije nema političkoga konsenzusa, on bi trebao biti vlasništvo kulturnih

5 predstavljanja u Pučkome otvorenom učilištu

djelatnika i građana Zagreba. Politiku van, a kulturu naprijed«, rekao je na predstavljanju knjige Duško Ljuština, član Gradske poglavarstva, pozvavši ujedno građane da šalju svoje prijedloge što bi trebalo poboljšati u kulturnoj ponudi Zagreba, te da sudjeluju i na tribinama koje idućega tjedna počinju u KIC-u.

Među ostalim, po Ljuštini riječima Strategija bi trebala odgovoriti da li se dobro raspoređuje 577 milijuna proračunskih kuna za kulturu i na pitanje što spada u nezavisnu scenu s obzirom na to da je za ovu godinu za nezavisnu produkciju odobreno

88 milijuna kuna. Andrea Zlatar, jedna od autorica, istaknula je kako je za knjigu najvažnije to što je ona poveznica u promišljanju kulturne politike danas. Dr. Sanjin Dragojević, autor i urednik, rekao je pak kako se u strateškoj planiranju u kulturi kakvo se primjenjuje u nas, suprotno taktici uobičajenoj u ostalim europskim zemljama, primjenjuje pristup odzdo prema gore, što znači da će svaki prijedlog biti registriran i na neki način prihvaćen.

U predstavljanju je sudjelovao i Zoran Vlašić, ravnatelj Učilišta. [Sandra Viktorija Antić]

KAZALIŠTE Najavljeni premijeri opere Frane Paraća u HNK u režiji Petra Selema

»Judita« je poput »Ere«

Nadam se da će se i moj Split odnositi prema »Juditi« barem kao Rijeka, rekao je Petar Selem

SPLIT - U Hrvatskome narodnom kazalištu u Splitu u petak je na programu premijera obnove opere Frane Paraća »Judita«. Redatelj je Petar Selem, a izvedbom će ravnati maestra Nada Matošević.

Opera koja je svoju prauzvedbu doživjela na 46. splitskom ljetu, 2000. godine, kada je bila glazbeni događaj godine, u samo devet godina doživjela svoje treće uprizorenje.

»Ova »Judita«, zapravo, nije nikakva obnova. Ona je premijera jer su od prvoga sastava ostala samo dva interpreti, Tonči Banov i Vinko Maroević. Nova je i Judita - Terezijska Kusanović. Za drugog uprizorenja na sceni riječkoga Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca »Judita« je doživjela 12 izvedbi, pred punim gledalištem. Nadam se da će se i ovaj moj Split odnositi prema »Juditi« barem kao Rijeka i da će »Judita« imati barem jednak broj izvedbi kao u Rijeci«, kazao je u utorku na konferenciji za novinare redatelj Petar Selem, te je dodao:

»Svaki put, a ovo je moj treći rad na njoj, otkrivam neke nove mogućnosti u partituri i pomak u mojoj režijskoj ideji. Naime, fas-

5 konferencije za novinare

cinantno je da se jedna dopa operu izdvoji po treći put u tjeku jednoga desetljeća. To se od »Ere« nije dogodilo u povijesti hrvatske glazbe 20. stoljeća. »Judita« je jedna potencijalna stvar, koja živi i potencira, te ispunja radošću i one koji rade na njoj i one koji ju gledaju. »Judita« je stvar koja zahtijeva ljubav i jaku inventivnost.

Kada pogledate zadnji čin, samo imate indicije - narod slavi Juditu. Tu je trebalo iskoristiti sve skrivene i manje skrivene detalje koje nosi partitura. U zadnjoj slici tako smo izgradili cijelu jednu Juditinu malu dramu, koja nakon pobjede dolazi u grad, koji ju možda i nije zaslužilo. Ona se pokušava odu-

prijeti da je se pretvori u ikonu, na koju grad prenosi svu svoju tjeskobu. No na kraju pristaje da bude to što grad od nje traži. I iako svaki put radimo na jednoj matrici, mi je stalno obogaćujemo«, naglasio je redatelj Selem.

Ravnateljica Opere splitskog HNK Maja Zarković rekla je kako je izvrštenje »Judite« u repertoar od iznimne važnosti za hrvatsku kulturu i za glazbenu kulturu uopće. Dirigenica Matošević je pohvalila kvalitetan rad sa solistima. »Judita« bi trebala biti »vizit-karta« ne samo jednoga kazališta, nego i cijele države. Ona se može svrstati uz bok »Eri« i »Zrinskog«, rekla je Terezijska Kusanović. [Irena Dragičević]